

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Aika 19.11.2024, klo 16:00 - 17:47

Paikka Tampereen uintikeskus, kokoustila

Käsitellyt asiat

§ 100 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

§ 101 Pöytäkirjan tarkastus

§ 102 Läsnäolo- ja puheoikeudet

§ 103 Ajankohtaiskatsaus

**§ 104 Valtuustoaloite älylaitteiden haittojen ehkäisemiseksi -
Perussuomalaisen valtuustoryhmä**

**§ 105 Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden kulutuksen
puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä - Brigita Krasniqi, Inna
Rokosa ja Mitja Tapio ym**

**§ 106 Nuorisovaltuuston aloite neurokirjon huomioimiseksi Tampereen
kaupungissa**

**§ 107 Kuntalaisaloite uskonnollisten tilaisuuksien lopettamiseksi
kouluissa ja päiväkodeissa**

**§ 108 Oikaisuvaatimus viranhaltijapäätöksestä § 45
vahingonkorvausasiassa (Salassa pidettävä)**

**§ 109 Oikaisuvaatimus viranhaltijapäätöksestä § 47
vahingonkorvausasiassa (Salassa pidettävä)**

§ 110 Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

Lisäpykälät

**§ 111 LISÄPYKÄLÄ: Perusopetuksen oppilaan määräaikainen erottaminen
(Salassa pidettävä)**

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Saapuvilla olleet jäsenet

Helimo Matti, puheenjohtaja
Gustafsson Jukka
Hanhela Milka
Hiltunen Hanna
Jaatinen Tuula
Leino Ida
Lindberg Nina
Moisio Jani
Mäkeläinen Suvi
Nieminen Jaana
Seppänen Erkki
Keränen Jyri
Vuori Arttu

Muut saapuvilla olleet

Kaunisto Kalle, hallintosihteeri, sihteeri
Jaakola Eemi, nuorisovaltuuston edustaja, poistui 17:35
Raatikainen Ville, opetusjohtaja
Rasimus Elli, varhaiskasvatusjohtaja
Savisaari Lauri, esittelijä, johtaja
Vuorinen Venla, nuorisovaltuuston edustaja, poistui 17:35

Poissa

Hiitti Antti, 1. varapuheenjohtaja
Järvelä Kristiina, perusopetusjohtaja
Penttilä Aino, tiedotusvastaava. viestintäpäällikkö

Allekirjoitukset

Matti Helimo
Puheenjohtaja

Kalle Kaunisto
Sihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Pöytäkirjan tarkastus

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty

Tuula Jaatinen

Ida Leino

Pöytäkirjan nähtävänäolo

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Pöytäkirja asetetaan nähtäväksi 26.11.2024 kaupungin internetsivulle www.tampere.fi.

Kalle Kaunisto, hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 100

Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Kokouskutsussa mainitsemattomien asioiden ottaminen käsiteltäväksi

Lautakunta päätti puheenjohtajan ehdotuksesta ottaa käsiteltäväksi lisäpykälän "Perusopetuksen oppilaan määräaikainen erottaminen (Salassa pidettävä)".

Käsittelyjärjestyksen muuttaminen

Lautakunta päätti puheenjohtajan esityksestä käsitellä pykälän 110 pykälän 107 jälkeen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 101

Pöytäkirjan tarkastus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjantarkastajiksi valitaan Tuula Jaatinen ja Ida Leino (varalle Nina Lindberg ja Jani Moisio).

Perustelut

Pöytäkirja on tarkastettavana ja sähköisesti allekirjoitettavana viimeistään maanantaina 25.11.2024.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 102

Läsnäolo- ja puheoikeudet

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Päätösehdotus oli

Myönnetään läsnäolo- ja puheoikeus tässä kokouksessa seuraavasti:

- tämän kokouksen ajaksi opetusjohtaja Ville Raatikainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 103

Ajankohtaiskatsaus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Merkitään tiedoksi.

Perustelut

Johtaja Lauri Savisaaren katsaus ajankohtaisiin asioihin:

- Kuutosraportti/perusopetus (Ville Raatikainen)
- Tilannekatsaus perusopetuksen painotusten tilanteesta (Ville Raatikainen)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 104

Valtuustoaloite älylaitteiden haittojen ehkäisemiseksi – Perussuomalaisten valtuustoryhmä

TRE:2268/07.00.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:

Järvelä Kristiina

Valmistelijan yhteystiedot

Opetusjohtaja Ville Raatikainen, puh. 040 576 8949, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Kalle Kaunisto, puh. 040 485 1059, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Perussuomalaisten valtuustoryhmän aloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Tampereen Perussuomalaisten valtuustoryhmä esittää aloitteessaan, että perusopetuksessa siirrytään kohti älylaitteista vapaata koulupäivää sekä oppitunneilla että niiden ulkopuolella. Lisäksi aloitteessa ehdotetaan, että kouluissa lisätään oppilaiden ymmärrystä ikätasoisesti älylaitteiden aiheuttamista haitoista.

Tampereen perusopetuksessa on otettu käyttöön lukuvuodeksi 2023-2024 koulujen yhteiset järjestyssäännöt, jotka ohjaavat mobiililaitteiden käyttöä koulupäivän aikana. Järjestyssääntöjen mukaan oppilas ei saa käyttää älylaitteita luvatta tai pitää esillä oppituntien, muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen ja ruokailun aikana. Oppilas pitää huolen siitä, etteivät ko. laitteet häiritse koulupäivän aikana. Tämän lisäksi perusopetuksen kaikissa kouluissa ohjataan oppilaita viemään mahdollinen henkilökohtainen älylaite aina oppitunnin aluksi opettajan osoittamaan paikkaan. Tällainen paikka voi olla kaappi tai pehmustettu laatikko. Tämä toimintatapa on otettu käyttöön kaikissa kouluissa lukuvuodesta 2024-2025 alkaen. Pohjana laajennetulle mallille toimivat positiiviset kokeilut edelliseltä lukuvuodelta kolmelta isommalta yhtenäiskoululta. Oppituntien aikainen kännyköiden tai yleisemmin digilaitteiden käyttö on tuoreen Tampereen yliopiston Koulutuksen, arvioinnin ja oppimisen tutkimuskeskus REALin ja Helsingin yliopiston

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Koulutuksen arviointikeskus HEAn toteuttaman tutkimuksen perusteella vähäistä (Digitalisaatio oppimisen ja oppimistulosten selittäjänä: <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/96937>)

Tampereen perusopetuksen digitaalisen osaamisen kuvauksiin ja sitä kautta oppilaiden oppisisältöihin eri oppiaineissa kuuluu monessa kohtaa älylaitteiden käytön opettelua. Esimerkiksi juuri valmistuneissa uusissa kuudennen vuosiluokan digitaalisen osaamisen kuvauksissa on tarkennettu tavoitteita ja oppisisältöjä kehittää oppilaiden taitoja käyttää erilaisia tietoteknisiä laitteita (Linkki kuvauksiin: ThingLink). Seuraavaksi kuvataan seitsemännen, kahdeksannen ja yhdeksännen vuosiluokan digitaalisen osaamisen sisällöt.

Kännyköiden käytön haitoista huolimatta digitaalisten välineiden ja sovellusten käyttäminen on osa opetussuunnitelman mukaista opetusta perusopetuksessa. Esimerkiksi Opetushallituksen näkemyksen mukaan digitalisoituvassa yhteiskunnassa on myös yhdenvertaisuuskysymys, että kaikki oppilaat pääsevät kouluissa harjoittelemaan laitteiden käyttöä maksuttomasti. Lisäksi on hyvä huomioida, että valtakunnallinen valmistelu kännyköiden käytön rajoittamiseksi on parhaillaan käynnissä. Edelliset seikat huomioiden voidaan todeta, että aloitteessa esitettyjä toimenpiteitä on jo otettu käyttöön ja niitä kehitetään edelleen vastauksessa kuvatulla tavalla.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

2 Nuorisovaltuuston lausunto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 105

Valtuustoaloite eläinperäisten tuotteiden kulutuksen puolittamiseksi vuoteen 2030 mennessä - Brigita Krasniqi, Inna Rokosa ja Mitja Tapio ym

TRE:2273/06.00.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Karojärvi Hanna

Valmistelijan yhteystiedot

Kehittämispäällikkö Hanna Karojärvi, puh. 040 800 7410, varhaiskasvatuksen pedagoginen asiantuntija Mikko Leikkanen, puh. 040 575 5580, etunimi.j.sukunimi@tampere.fi, opetusjohtaja Petri Peltonen, puh. 050 525 8561, kehittämispäällikkö Laura-Leena Leiwo, puh. 041 730 7570, kehitysjohtaja Tuula Hoivala, puh. 050 329 5711, hankintajohtaja Kari Paju, puh. 040 554 6050, projektipäällikkö Elina Pulliainen, puh. 040 182 8773, etunimi.sukunimi@tampere.fi, palvelujohtaja Susanna Järvinen, puh. 040 800 4887 etunimi.sukunimi@voimia.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Kalle Kaunisto, puh. 040 485 1059, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Esitetään kaupunginhallitukselle ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Brigita Krashiniqin, Inna Rokosan ja Mitja Tapion ym. valtuustoaloite ja siihen annettu lausunto merkitään tiedoksi.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa esitettyihin toimenpiteisiin.

Perustelut

Brigita Krashiniqi, Inna Rokosa, Mitja Tapio ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Tampereen kaupunki asettaa tavoitteekseen eläinperäisten tuotteiden puolittamisen omissa palveluissaan ja hankinnoissaan vuoteen 2030 mennessä siten, että tavoitteen toteutumista myös seurataan.

Tampereen strategia 2030, Kestävä Tampere 2030 -linjaukset, 100 ilmastoneutraalia ja älykästä kaupunkia -EU-missio sekä YK:n Kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ohjaavat ja velvoittavat Tampereen kaupunkia tavoittelemaan ilmastoneutraaliutta. Lisäksi kaupunki on sitoutunut työhön luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi. Kaupunki on allekirjoittanut yhdessä Suomen 10 suurimman kaupungin kanssa julkilausuman, jossa sitoudutaan työhön luontokadon pysäyttämiseksi myös globaalilla tasolla.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tampereen kaupunki selvitti yhdessä Jyväskylän yliopiston kanssa Tampereen kaupunkiorganisaation vuoden 2021 hankintojensa hiili- ja luontojalanjäljen. Elintarvikehankinnat muodostivat suurimman (22%) osan kaupungin hankintojen luontojalanjäljestä ja toiseksi suurimman (14%) osan kaupungin hankintojen hiilijalanjäljestä. Elintarvikkeista punainen liha aiheutti suurimman luontojalanjäljen (34 %). Seuraavaksi suurimmat luontojalanjäljet aiheuttivat maitotuotteet (22 %) ja siipikarja (10 %). Punainen liha aiheutti myös suurimman osan elintarvikkeiden hiilijalanjäljestä (37 %). Vaikka elintarvikkeet aiheuttivat suurimman luontojalanjäljen, elintarvikehankintojen määrä euroissa oli vain noin 3 % kaikista hankinnoista. Etenkin lihatuotteiden aiheuttama maankäyttö nostaa elintarvikkeiden aiheuttamaa luontojalanjälkeä. Kaikki lihatuotteet aiheuttivat yhteensä yli 50 % elintarvikkeiden luontojalanjäljestä.

Iso osa tamperelaisten toiminnasta aiheutuvista päästöistä syntyy muualla. Sitowise Oy laski vuonna 2023 jo toista kertaa Tampereen kulutusperusteiset päästöt. Selvityksestä kävi ilmi, että ruoka muodostaa päästöistä suurimman osan (23%). Kulutusperusteisten päästöjen vähentäminen on tärkeä osa Tampereen ilmastotyötä.

Vuoden 2023 alusta lähes kaikissa Tampereen kouluissa ja varhaiskasvatyksiköissä on ollut joka päivä vapaasti valittavissa kasvisruoka, joka on linjastossa ensimmäisenä, jotta maistamisen kynnyks on pienempi. Tavoitteena on tutustuttaa lapsia ja nuoria kasvispainotteiseen ruokaan ja uusiin makuihin. Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus ovat sitoutuneet edistämään omassa toiminnassaan Tampereen kaupunkistrategian mukaisia hiilineutraalisuustavoitteita. Varhaiskasvatyksiköissä ja kouluissa on lain mukaan järjestettävä lapsen ravitsemustarpeet täyttävä terveellinen, tarpeellinen ja täysipainoinen ravinto. Tarjolla oleva ruoka perustuu pohjoismaisiin ravintosuosituksiin. Nyt tehty aloite on linjassa vuoden 2024 aikana päivittyvien uusien kansallisten ravitsemussuositusten kanssa.

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toiminnassa tunnustetaan pedagogisen ruoka- ja ravitsemuskasvatuksen merkitys myönteisen ruokasuhteen ja terveellisten elintapojen luomisessa. Tampereella on jo pitkään toteutettu aistilähtöistä Sapere-ruokakasvatusta, jossa ruokaan tutustutaan kaikilla aisteilla ja sisältöjen käsittely ulottuu ruokapöydästä ja -hetkestä laajemmin kaikkeen toimintaan. Monipuolinen ja moniaistinen ruokakasvatus auttaa myös ruokahävikin hallinnassa. Varhaiskasvatus ja esiopetus yhtyy Voimian näkemykseen siitä, että syömättä jäänyt ruoka on aina ekologisesti, ravitsemuksellisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestäväntä.

Perusopetuksessa hiilineutraalien tekojen strategista painopistettä toteutetaan ekososiaalisen sivistyksen toimenpidekokonaisuudessa. Ruokakasvatus ja lasten ja nuorten ohjaaminen kestäviin ruokailutottumuksiin sekä käytännön opetustilanteena kouluruokailu ovat osa ekososiaalisen sivistyksen kokonaisuutta. Perusopetuksen toimenpiteenä tämän aloitteen osalta on kasvisperusteisen ruoan ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

erityisesti kouluruoan arvostukseen ja asenteisiin vaikuttaminen. Kaiken kouluruoan, myös kasvisruokien houkuttelevuuden ja yleisesti oppilaiden ruokatietoisuuden lisääminen on yksi Tampereen perusopetuksen painopistealueista lukuvuonna 2024-2025, mihin on sovittu askelmerkit ja käytännön toteutus. Kouluruokailun houkuttelevuuden lisääminen on kirjattu myös kasvatus- ja opetuslautakunnan vuosisuunnitelmaan 2024. Toimenpiteen toteutumista seurataan kouluruokatyöryhmän kokoontumisten ja sen ehdottamien toimenpiteiden avulla. Reseptiikkaa kehitetään yhteistyössä Voimian kanssa. Perusopetus pitää aloitetta tärkeänä ja valtakunnallisesti merkittävänä keskustelunavauksena.

Perusopetuksella ja toisen asteen koulutuksella on mahdollisuus vaikuttaa oppilaiden asennoitumiseen ruokaan siltä osin, kun se tapahtuu koulupäivän aikana. Oppilaita kannustetaan miettimään tekemiään ruokavalintoja ja niiden vaikutuksia. Kouluruokailusta pyritään tekemään sosiaalinen tapahtuma, jolloin kaiken kouluruoan ja erityisesti kasvisruoan hyväksyttävyyden nousee oppilaiden keskuudessa. Valmisteilla on myös muutos, jossa ehdotetaan kasvisruokien nimeämistä uudella tavalla mahdollisten ennakoasenteiden vähentämiseksi. Lukioissa voidaan edelleen nostaa esiin eläinperäisten tuotteiden haitallisuutta ja järjestää esimerkiksi teemapäiviä, tietoiskuja ja muita tapahtumia tietoisuuden lisäämiseksi. Lukiokoulutus voi nostaa eläinperäisten tuotteiden vähentämisen vielä voimakkaammin esiin mm.

Ilmastovahdissa, mikä takaa, että asiaa myös seurataan ja siitä raportoidaan. Eläinperäisten tuotteiden puolittaminen tulee tehdä samassa yhteydessä, kun kehitetään kouluruokailun houkuttelevuutta, maistuvuutta ja arvostusta oppilaiden keskuudessa, hävikkiä lisäämättä.

On tärkeää pitää yllä ruokakasvatusta kaikilla kouluasteilla ja kodeissa, ohjaten lapsia uusien makujen omaksumiseen. Kotien kanssa tehtävä yhteistyö ruokapuheen ja maistamiskulttuurin osalta on avainasemassa myös kasvisruokiin suhtautumisessa. Aloitteen pohjalta perusopetus rohkaisee aiheen käsittelyyn koulujen vanhempainilloissa lukuvuonna 2025-2026 esimerkiksi yhteisesti tuotettujen materiaalien avulla.

Tampereen seudun ammattiopisto Tredu järjestää koulutusta elintarvike-, ravintola- ja cateringaloilla, joissa opiskellaan ruoanvalmistusta. Koulutuksessa noudatetaan valtakunnallisia tutkinnon perusteita, jotka määräävät pitkälti sen, minkälaisia sisältöjä opetuksessa on. Opetushallituksen määräämät tutkinnon perusteet valmistellaan yhteistyössä alan työelämän kanssa, jolloin tutkinnon perusteet vastaavat mahdollisimman pitkälle työelämän osaamistarpeita.

Tredussa elintarvikealalla voi valmistua leipurikondiittoriksi, elintarvikkeiden valmistajaksi tai lihatuotteiden valmistajaksi. Leipurikondiittorikoulutuksessa käytetään paljon eläinperäisiä raaka-aineita kuten kananmunaa, maitoa, kermaa ja voita. Näiden käyttöä on vaikea vähentää, koska niiden käyttö tutkinnon perusteissa olevissa sisällöissä on hyvin oleellinen osa tuotteiden valmistusta ja suuri osa leipurikondiittorin ammatin hallintaa. Opetukseen on lisätty myös

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

kasvisperäisten tuotteiden valmistusta siinä määrin kuin tutkinnon perusteet ja kasvisperäisten ruokien myynnin kysyntä on mahdollistanut. Elintarvikkeiden valmistajan koulutuksen prosessi- ja annosruokien valmistuksessa käytetään lihaa, kestävä kehitys otetaan huomioon valmistuksessa ja raaka-aineiden valinnassa. Valmistuksessa käytetään paljon paikallisia raaka-aineita. Lihatuotteiden valmistajien koulutuksessa sisällöt ja raaka-aineet ovat tutkinnon perusteen mukaisesti lihavoittoisia, koska koulutuksella vastataan alueellisen lihateollisuuden työvoima- ja osaamistarpeisiin. Lihatuotteiden valmistuksen opetussisällöissä huomioidaan kuitenkin myös vegaaniset tuotteet, jotka jäljittelevät lihatuotteita tai korvaavat niitä.

Ravintola- ja catering-alan koulutuksessa huomioidaan valtakunnalliset ravitsemussuositukset. Kasvis- ja vegaanivaihtoehtoja käsitellään ja opetetaan koko tutkinnon ajan eri tutkinnon osissa. Opiskelijoiden tietoisuutta laajemmasta kasvisruokailun merkityksestä lisätään mm. opettajien osaamisen varmistamisella. Tämä vahvistaa osaltaan kasvisruokailun vakiintumista osaksi opiskelijoiden arkea.

Kaikkia Tampereen kaupungin hankintoja ohjaa hankinnan strategiset painopisteet, joiden avulla hankinnoissa toteutetaan kaupungin strategiaa. Painopisteiden mukaan tuotteet ja palvelut hankitaan ilmaston ja ympäristön kannalta vastuullisesti. Painopisteissä painotetaan myös kokonaistaloudellisuutta sekä paikallisen elinvoiman kehittymisen tukemista. Hankintojen kokonaistaloudellisuuden näkökulmasta on tärkeää, että palvelu ja tuotteet vastaavat asiakkaiden tarpeita, eikä niistä aiheudu kustannuksia esimerkiksi hävikin muodossa.

Tampereen kaupungin palveluissa ateriapalvelut toimittaa pääosin Pirkanmaan Voimia Oy. Voimia tukee Tampereen kaupungin hiilineutraaliustavoitteita ja on sitoutunut vähentämään ilmastovaikutuksiaan. Hiilineutraali Tampere 2030 tiekartassa on muun muassa seuraavat toimenpiteet ja linjaukset ruoan osalta:

- Pirkanmaan Voimia Oy kehittää liiketoimintaansa hiilineutraaliin suuntaan ja vähentää päästöjä ilmastotiekartan mukaisesti. Aterioissa lisätään kasviproteiinien, kalan ja broilerin käyttöä ja vähennetään punaista lihaa. Riisiä korvataan perunalla ja muilla viljoilla. Kaurajuomaa tarjotaan kaikille asiakkaille ruokajuomavaihtoehtona. Suositaan kausikasviksia.
- Lihaproteiinin määrän vähentäminen ruokalistoilla. Korvataan lihaproteiini kokonaan tai osittain kasviproteiineilla, esimerkiksi hybridiruokien tuominen ruokalistoille. Kasvisruokapäivä vähintään kerran viikossa.

Pirkanmaan Voimian toimintaa ohjataan palvelusopimuksilla, joissa palveluryhmät asettavat vastuullisuus- ja ympäristövaatimukset Voimian tuottamille ateriapalvelulle. Nämä vaatimukset ohjaavat Voimian palvelutuotantoa kaupungin haluamaan suuntaan.

Eläinperäisten tuotteiden kulutusta pienennettäessä siirtymässä on huomioitava toimittajamarkkinan kyvykkyys toimittaa haluttuja tuotteita.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Tällä hetkellä kasviproteiinivalmisteiden saatavuus ja valikoiman riittävyys on haaste suuren mittaluokan valmistusprosesseihin. Tästä johtuen lyhyellä aikavälillä aloitteen vaikutukset voivat olla kustannuksia lisääviä. Suomessa ja maailmalla on meneillään useita tuotekehityshankkeita, joiden avulla voidaan saada kustannustehokkaita ratkaisuja kasviproteiinivalmisteiden tuotantoon ja siksi markkinoiden kehittymistä on seurattava aktiivisesti. Kasvisruoan reseptiikkaa on kehitettävä asiakkaiden makumieltymyksiä vastaavaksi. On tärkeää seurata hankkeita, joissa kehitetään ruokapalveluille soveltuvia maukkaita kasviruokareseptejä sekä jakaa muiden ruokapalvelutoimijoiden kanssa parhaita kokemuksia kasvisruoan käytön edistämisestä.

Kaupungin tiloissa toimivia kahvila-/ravintolapalveluyrittäjiä pystytään halutessa kilpailutusten kautta ohjaamaan eläinperäisten tuotteiden vähentämiseen. Hankintapalvelut tukee hankintojen valmistelua yhdessä sovittujen tavoitteiden mukaisesti. Vuosina 2025 ja 2026 joitakin keskeisten kohteiden kahvila-ravintolasopimuksia (Esim. Metso, Laikku ja Kaupungintalo) on aika kilpailuttaa uudelleen.

Kaupungin hiilineutraaliustavoitteet ja niin päätettäessä myös eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämisen tavoite, voidaan huomioida palveluntuottajan valinnassa vähimmäisvaatimusten ja vertailuperusteiden avulla. Sopimusten kilpailutuksessa on periaatteessa mahdollista huomioida nämä näkökulmat. Näin ollenkin yrittäjällä täytyy olla myös liikkumavaraa huomioida kysynnän vaikutus valikoimaan, jotta toiminta on kannattavaa ja palvelee asiakkaiden tarpeita. Konkreettiset vähimmäisvaatimukset palvelukuvauksessa voivat liittyä esim. kasvisruoka- ja vegaanivaihtoehtojen saatavuuteen, esillepanoon linjastolla ja sijaintiin ensimmäisenä ruokalistalla, vastuullisuusmerkintöihin sekä kasvisruoan menekin seurantaan. Pisteytettävänä vertailuperusteena voi olla esim. vastuullisuussuunnitelma, jossa palveluntuottajalta pyydetään vastuullisuussuunnitelmaan kuvaus toimenpiteistä, joilla se sitoutuu edistämään tilaajan määrittämiä vastuullisuustavoitteita. Tällä tavoin voidaan palveluntuottajilta parhaimmillaan saada myös uusia, innovatiivisia toimintatapoja kestävyyshaasteiden ratkaisemiseksi. Tavoitteet voivat liittyä esimerkiksi kasvisruoan osuuden ja menekin lisäämiseen valikoimassa sekä kotimaisten kasviproteiinien käyttöön raaka-aineina.

Kaupunki tavoittelee jo nyt hiilineutraliutta suunnitelmallisesti ja lukuisin toimenpitein, joista osa kohdistuu eläinperäisten tuotteiden käytön vähentämiseen. Valtuusto voi halutessaan asettaa eläinperäisten tuotteiden vähentämiseksi tarkemmat tavoitteet.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Valtuustoaloite

2 Nuorisovaltuuston lausunto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

3 Voimian lausunto

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 106

Nuorisovaltuuston aloite neurokirjon huomioimiseksi Tampereen kaupungissa

TRE:2785/06.00.01/2024

Valmistelija / lisätiedot:

Järvelä Kristiina, Viskari Kirsi, Aalto Mari, Rasimus Elli, Etu-Seppälä Outi, Rautanen Heli, Pyökkimies Martta, Ojalammi Ulla-Maija

Valmistelijan yhteystiedot

Johtaja, ammatillinen koulutus Kirsi Viskari, puh. 040 037 6420, opetusjohtaja Ulla Ojalammi, puh. 050 428 3044, pedagoginen asiantuntija Outi Etu-Seppälä, puh. 040 358 0825, aluejohtaja Heli Rautanen, puh. 040 584 7692, pedagoginen asiantuntija Martta Pyökkimies, puh. 040 592 8133, etunimi.sukunimi@tampere.fi ja lukiokoulutuksen johtaja Mari Aalto, puh. 040 187 4593, etunimi.sukunimi1@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Kalle Kaunisto, puh. 040 485 1059, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Nuorisovaltuustolle annetaan vastauksena perustelutekstissä oleva lausunto.

Aloite ei anna aihetta muihin kuin lausunnossa mainittuihin toimenpiteisiin.

Esitetään kaupunginhallituksen ja edelleen valtuuston päätettäväksi:

Nuorisovaltuuston aloite ja siihen annettu vastaus merkitään tiedoksi.

Perustelut

Nuorisovaltuusto esittää 20.5.2024 jättämässään aloitteessa neurokirjon huomioimiseksi Tampereen kaupungissa, että kaupunki selvittää hallinnoimiensa tilojen saavutettavuuden sekä aistiesteettömyyden toteutumisen tilanteen; selvittää, miten aistiesteettömyys on tällä hetkellä huomioitu opetuksessa kaikilla kouluasteilla päivähoidosta toiselle asteelle; laatii sekä toteuttaa toimenpideohjelman edellä mainituissa selvityksissä esiin nostettujen epäkohtien korjaamiseksi; mahdollistaa pienryhmäopetuksen lukiokoulutuksessa arvioimalla kurssien toteutumisen vähimmäisopiskelijamäärää tapauskohtaisesti; lisää tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta sekä pienryhmätiloja esiopetuksessa, perusopetuksessa sekä toisella asteella; tiedostaa neurokirjolla olevien kohonneen syrjäytymisriskin ja pyrkii lisäämään asukkaiden tietoisuutta neuropsykykkisestä monimuotoisuudesta sekä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

omilla toimillaan ehkäisee negatiivisten mielikuvien syntymistä neurokirjolla olevista ihmisistä; edellyttää jokaiseen uuteen oppilaitokseen rakennettavan yhden täysin aistiärsykkeettömän tilan; suuntaa resursseja talousarviosuunnittelussa perusopetuksen sekä toisen asteen ryhmäkokojen pienentämiseen sekä erityisen tuen tarpeen toteutumiseen lainsäädännön edellyttämällä tavalla; sekä täydennyskouluttaa henkilöstöään yhteistyössä sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten sekä muiden järjestöjen kanssa kohtaamaan neurodiversiteetin piirteitä omaavia henkilöitä sekä huomioimaan heidän erityistarpeensa koulujen arjessa.

Nuorisovaltuusto perustelee aloitettaan sillä, että neurokirjon piirteitä omaavat ihmiset eivät ole yhteiskunnassa tasa-arvoisessa asemassa niitä omaamattomien ihmisten kanssa eikä opetussuunnitelman ja lainsäädännön lähtökohtana oleva tasa-arvoinen ja yhdenvertainen opetus jokaiselle oppilaalle ja opiskelijalle heidän ominaisuuksistaan riippumatta toteudu neurokirjon henkilöiden kohdalla täysimittaisesti. Kaupungin tulee nuorisovaltuuston mukaan korjata nykyiset epäkohdat, jotta nepsylasten ja -nuorten oikeudet toteutuvat jokaisella koulutusasteella kokonaisuudessaan.

Nuorisovaltuusto tuo esiin, että ahtaat ja meluisat opiskelutilat tai liian suuret luokkakoot voivat häiritä opiskelua ja heikentää opiskelukykyä merkittävästi etenkin neurokirjon ihmisillä ja että rauhoittumistiloja on heikosti tarjolla. Nuorisovaltuusto tuo esiin myös lasten ja nuorten kanssa työskentelevien työntekijöiden tietämyksen vajauden sekä neurokirjon piirteitä omaavien henkilöiden kouluissa kohtaaman vähättelyn, ymmärtämättömyyden, ylistimulaation sekä suuremman syrjäytymisriskin. Nuorisovaltuusto taustoittaa aloitettaan viimeisimpien kouluterveyskyselyiden tuloksilla, joiden mukaan osa oppilaista kärsii oppilaitoksen liiallisesta melusta ja häiriintyy oppilaitoksen fyysisistä työoloista. Tulosten mukaan entistä useampi oppilas ja opiskelija tarvitsee oppimisen tuen palveluja tai erityisopetusta. Erityisesti neurokirjolla oleville henkilöille erityisen tuen palvelut ovat oppimisen tukemisen kannalta tärkeitä.

Kaupungin tulisi nuorisovaltuuston mukaan edistää erilaisin toimenpitein neurokirjolla olevien ihmisten asemaa ja kitkeä sosiaalista eriarvoisuutta mm. painottamalla neurokirjon ja sen vaikutusten yksilöllistä huomioimista opetuksessa sekä opetusympäristöissä sekä luomalla ilmapiiri, jossa jokainen kohdataan yhdenmukaisesti ja ennakkoluulottomasti.

Kiitos nuorisovaltuustolle tärkeän asian esiin nostamisesta. Ratkaisujen löytäminen neurokirjon haasteisiin oppilaitosarjessa edellyttää monien toimijoiden ja asiantuntijoiden yhteistyötä.

Varhaiskasvatus, esiopetus ja perusopetus

Tampereen varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetuksessa tehdään jo useita toimenpiteitä, joiden avulla pyritään parantamaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

neurokirjoisten lasten ja nuorten kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa myös lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen on päivittäinen toiminnan tavoite.

Tilojen saavutettavuus sekä aistiesteettömyyden toteutuminen: Koulujen rakentamista ohjaa ja säätelee Perusopetuksen opetussuunnitelma 2014, luku 4.3. oppimisympäristöt ja työtavat sekä RT-kortisto. Tampereella on käytössä myös kaupungin oma koulujen suunnitteluohje 2021, joka toimii rakennushankkeiden perustana kaikissa uudiskohteissa ja perusparannushankkeissa soveltuvien osien. Ohjetta päivitetään parhaillaan yhteistyössä Tampereen kaupungin kiinteistöt, tilat ja asuntopolitiikka -palveluryhmän kanssa. Varhaiskasvatustilakäytön rakentamista ohjaa ja säätelee Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022, luku 3.2 Varhaiskasvatuksen oppimisympäristöt ja RT-kortisto. Tampereella on käytössä myös kaupungin oma päiväkotien suunnitteluohje 2023. Tampereen kaupunki pyrkii huomioimaan aistiesteettömyyden jokaisen uuden tai korjattavan päiväkodin/koulun suunnittelussa, ja myös tilojen käyttäjillä on mahdollisuus osallistua suunnitteluun.

Tampereen kaupungin esi- ja perusopetuksessa kaikki oppilaat ohjautuvat kotiosoitteen mukaiseen lähikouluun. Myös varhaiskasvatuksessa lapset ohjautuvat pääsääntöisesti kodin lähellä olevaan päiväkotiin. Tosiasia on, että rakennusten kunto vaihtelee, ja erityisesti vanhoissa koulurakennuksissa ei välttämättä ole jakotiloja tai pienryhmähuoneita. Uusissa koulurakennuksissa tilat ovat muunneltavia ja niiden käyttötarkoituksia voi vaihtaa. Avoimia oppimisympäristöjä ei ole. Akustiikka on huomioitu hyvin jo suunnitteluvaiheessa, ja useimmissa kouluissa ja päiväkodeissa on jakotiloja ja pienryhmätiloja, mikä mahdollistaa pienryhmätoiminnan ja rauhoittaa tekemistä. Esteettömyys on otettu huomioon tilojen suunnittelussa niin liikuntaesteisten kuin kuulo- ja näkövammaistenkin kannalta. Tilojen hyvään äänenvaimennukseen, huoneakustiikkaan sekä ergonomiaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Erillisiä aisti- ja hiljentymistiloja on suunniteltu ja rakennettu esimerkiksi Etelä-Hervannan kouluun sekä muutamiin muihin kouluihin ja päiväkoteihin. Aistihuoneiden rakentaminen on lähtöisin opetushenkilöstön kiinnostuksesta ja innostuksesta, sekä siitä, että kouluista/päiväkodeista on löytynyt tila tähän käyttötarkoitukseen.

Vuoreksen kouluun on kehitetty "nepsy"-malliluokka, jossa aistikuormittuneisuuden säätely on huomioitu monin tavoin. Luokassa on käytetty aistiystävällisiä materiaaleja, ja siellä toimii yleisopetuksen opetusryhmiä. Luokkaan voi tutustua myös muista kouluista. Kouluarjessa on monia aisteja kuormittavia tilanteita, kuten ruokailut ja välitunnit. Monissa kouluissa on käytössä hiljaiset ruokailut ennalta sovittuina päivinä sekä porrastetut välitunnit. Joissakin kouluissa on mahdollisuus osallistua kerran päivässä hiljaiseen välituntiin, jolloin voi tehdä rauhallisia puuhia tai levätä. Neurokirjon oppilailla voi esiintyä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

motorista levottomuutta, ja tähän helpotukseksi kouluille on hankittu tähän liittyviä erilaisia apuvälineitä. Kahdessa päiväkodissa (Sampo ja Vellamo) on myös uudet, erikseen kehitetyt "nepsy-ystävälliset" tilat kokeilussa. Erilaisia välineitä häiritsevien aistituntemusten ja tarkkaavuuden suuntaamisen helpottamiseksi on saatavilla kaikissa päiväkodeissa ja esiopetusyksiköissä.

Tampereen kaupungin perusopetus kartoittaa syksyn 2024 aikana aistihuoneiden ja hiljentymistilojen riittävyttä kyselyllä rehtoreille, jotka osallistavat henkilökuntaansa. Lisäksi esitetään, että pedagogisilla järjestelyillä opetustiloissa huomioidaan aistikuormittuneisuus.

Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetus: Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetus aloitettiin Tampereen kaupungin perusopetuksen 4. ja 6. vuosiluokilla syyslukukaudella 2023. Taitojen opetus sisältyy osana ympäristöopin oppiaineeseen, jonka tuntijakoa korotettiin 0,5 viikkotunnilla 4. ja 6. vuosiluokilla. Tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitojen opetukselle on laadittu oma opetussuunnitelmansa, joka hyväksyttiin sivistys- ja kulttuurilautakunnassa 18.4.2023. Lisäksi opettajien käyttöön laaditaan näiden taitojen opetuspaketti. Nimensä mukaisesti opetussuunnitelma on jaettu kolmeen osaan: tunnetaitoihin, vuorovaikutustaitoihin ja turvataitoihin. Tunnetaitojen opetuksella tuetaan oppilaan minäkuvan rakentumista ja ryhmään kiinnittymistä. Vuorovaikutustaitojen opetuksessa oppilaat harjoittelevat vuorovaikutusta erilaisissa tilanteissa sekä toisten ihmisten asemaan asettumista. Turvataitojen opetuksessa opetellaan kunnioittamaan jokaisen oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen.

Tampereen kaupungin varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa tunne-, vuorovaikutus- ja turvataitoja opetetaan ja harjoitellaan lasten kanssa päivittäin. Aiheet ovat läpäisevästi läsnä varhaiskasvatussuunnitelmassa ja esiopetuksen opetussuunnitelmassa. Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelmassa on myös oma alaluku tunne- ja vuorovaikutustaitojen edistämisestä.

Henkilöstön täydennyskoulutus ja nepsy-asiantuntijat: Tampereen kaupungin perusopetuksessa on vahvistettu neurokirjon osaamista kouluttamalla henkilöstöä ratkaisukeskeisiksi neuropsykiatrisiksi valmentajiksi. Perusopetuksessa toimii tällä hetkellä 26 koulutiimitasoista nepsy-konsulttoijaa, jotka ovat opettajia, koulunkäynninohjaajia ja kouluvalmentajia. Loput koulutetut ratkaisukeskeiset nepsy-valmentajat täydentävät nepsy-konsulttoijien asiantuntemusta omilla kouluillaan omien tehtäviensä kautta. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa työskentelee tällä hetkellä 22 nepsy-valmentajakoulutuksen saanutta varhaiskasvatuksen erityisopettajaa. He tekevät nepsy-konsultointia kaikissa kaupungin varhaiskasvatus- ja esiopetusyksiköissä. Lisäksi monilla lapsiryhmien työntekijöillä on nepsy-osaamista, jota he hyödyntävät työssään.

Tampereen kaupungin perusopetuksessa toimii myös yhdeksän matalan kynnyksen konsultoivaa opettajaa, joista moni on myös koulutettu nepsy-

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

valmentaja. He auttavat tunnistamaan neurokirjon lasten ja nuorten kouluarjessa näkyviä haasteita ja vahvuuksia sekä etsimään toimivia keinoja tunteiden säätelyyn, käyttäytymisen ja oppimisen pulmiin. Matalan kynnyksen konsultoivien opettajien taholta on myös järjestetty erilaisia koulutuksia koulujen henkilökunnille. Koulutusta on annettu oppituntien selkeiden rakenteiden suunnittelemiseen, struktuuriin luomiseen, ennustettavuuteen ja yhteisesti koko luokan ja koulun kesken sovittuun johdonmukaiseen toimintaan.

Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan osaamisen kehittämisen palvelu Osake on Tampereen seudun kasvatus- ja opetusalan henkilöstön osaamisen kehittämisen palvelu. Osake tarjoaa helposti saavutettavia, tarvelähtöisiä ja laadukkaita koulutuksia. Toiminta on suunnattu varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen koko henkilöstölle Tampereen seudulla. Osake tarjoaa runsaasti laadukkaita koulutuksia mm. neurokirjo -aiheeseen liittyen.

Neurokirjon oppilaat voivat olla koulupäivän jälkeen tukitoimista huolimatta kuormittuneita ja sen vuoksi tarvitsevat myös kouluajan jälkeen erilaisia tukimuotoja. Kaupungilla ja Pirhan työntekijöillä on Tampereen ja Pirkanmaan alueella olemassa nepsy-verkostotyötä (<https://www.pirha.fi/web/nepsy-neuropsykiatriset-vaikeudet>), jota kehitetään koko ajan. Tällä pyritään neurokirjon lasten ja nuorten mahdollisimman monipuoliseen tukemiseen koko kasvun ja opin polun aikana.

Perusopetuksen päättymisen ja opinto-ohjaus: Perusopetuksen järjestäjällä on velvollisuus ohjata ja valvoa oppivelvollisen hakeutumista perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen perusopetuksen päättyessä. Sellaisella oppilaalla, joka tarvitsee perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tukea, on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi henkilökohtaista oppilaanohjausta. Velvoite tarkoittaa velvoitetta tarjota tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta sellaisille oppilaille, joilla havaitaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää tuen tarvetta vuosiluokilla 8 ja 9. Kun yhteishaun tulokset tulevat, opinto-ohjaajat tapaavat oppilaat, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa.

Elokuussa opinto-ohjaajat varmistavat, ovatko oppilaat aloittaneet toisen asteen opinnot ja jos eivät, ohjausta jatketaan elokuun loppuun asti. Peruskoulun ja toisen asteen oppilaitosten välillä siirretään tietoja, jotta uusi koulu tietää oppilaan erityistarpeet. Opinto-ohjaajat voivat järjestää tapaamisia oppilaan, huoltajien ja uuden koulun henkilökunnan kanssa. Kouluvalmentajat tukevat oppilaita erityisesti kesällä. He ovat tuttuja ja helposti lähestyttäviä henkilöitä, jotka auttavat siirtymävaiheessa.

Tuen tarpeet ja ryhmäkoko perusopetuksessa: Perusopetuslain 2 §:n tavoitteena on tarjota kaikille oppilaille mahdollisuus osallistua yhdenvertaisesti omien edellytystensä mukaisesti koulun toimintaan. Perusopetuslain 16 §:n mukaan oppilaalla on oikeus saada riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea koko perusopetuksen ajan. Tukea on

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

annettava heti, kun tuen tarve ilmenee. Jokaisen oppilaan tarpeet ovat yksilöllisiä, joten tuen muotojakin on erilaisia. Pyrimme Tampereella siihen, että mahdollisimman moni oppilas saa tarvitsemansa tuen omassa lähikoulussaan ja tarvittaessa oppilas voi opiskella erityisluokalla. Erityisluokkia on sijoitettu melkein kaikkiin kouluihin, joten moni oppilas voi opiskella omassa lähikoulussaan. Tampereella on 18601 oppilasta (20.9.2014), joista on erityisessä tuessa 1615 oppilasta eli noin 8,7% kaikista oppilaista. Näistä opiskelee erityisluokalla 1384. Erityisluokkia on 176.

Perusopetusasetuksen 2 § määrittelee, että opetusryhmät tulee muodostaa siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Lukuvuonna 2023-24 Seutukuntien 1-9 luokkien keskimääräinen ryhmäkoko on 16,8. Tampereen perusopetuksessa vuosiluokkien 1-6 keskimääräinen ryhmäkoko on 16,12 ja vuosiluokkien 7-9 15,79 oppilasta. Vuosiluokkien 1-9 keskimääräinen ryhmäkoko on 16,12 eli Tampereen perusopetuksessa on varsin maltilliset ryhmäkoot.

Tuen tarpeet ja ryhmäkoko varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa: Varhaiskasvatustalain luvussa 7 sekä valtioneuvoston asetuksessa varhaiskasvatuksesta määritellään henkilöstön mitoitus ja rakenne varsin tarkasti, joten ryhmäkoko on määrätty lain ja asetuksen tasolla. Esiopetuksessa noudatetaan Tampereella samoja suhdelukuja kuin varhaiskasvatuksessa. Neljää alle 3-vuotiasta lasta kohden ja seitsemää yli 3-vuotiasta kohden tulee olla yksi laissa mainittu työntekijä. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen tehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia.

Varhaiskasvatustalain luku 3 a säätelee lapsen oikeudesta varhaiskasvatuksessa annettavaan tukeen. Tukea on saatava viivytyksettä tuen tarpeen ilmettyä ja lapsella on oikeus saada yleistä, tehostettua tai erityistä tukea. Pyrimme Tampereella siihen, että mahdollisimman moni lapsi saa tarvitsemansa tuen lähipäiväkodissaan. Tarvittaessa lapsi voidaan sijoittaa integroituun varhaiskasvatusryhmään, joita on tällä kaudella yhteensä 31 eri puolilla kaupunkia. Lisäksi tällä hetkellä on yksi varhaiskasvatuksen erityisryhmä sekä Erho-yksikön palvelut. Erityistä tukea Tampereella saa noin kolme prosenttia varhaiskasvatuksessa olevista lapsista ja noin 10 prosenttia esiopetuksen oppilaista. Esiopetuksessa noudatetaan perusopetuslain mukaista sääätelyä tuen antamisessa. Integroituja esiopetusryhmiä on kaikilla kasvun ja opin poluilla, tällä kaudella yhteensä 20 ryhmää. Lisäksi on kahdeksan esiopetuksen erityisryhmää eri puolilla kaupunkia.

Talous ja perusopetus: Peruopetus sai kehysneuvotteluiden tuloksena talousarviopohjaan yhteensä 341 000 euroa lukuvuoden 2023-2024 osalta tunne- ja vuorovaikutustaitojen +0,5 vvt/ 4. ja 6. luokille. Sen lisäksi talousarvioprosessissa huomioidaan palvelutarpeen volyyminmuutos eli oppilasmäärän kasvu. Tilivuodelle 2024 kehykseen tätä varten on varattu +636 000 euroa.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lisäksi vuodelle 2024 lisättiin rahoituspohjaan:

+1,2 M€ tuen suunnitelman edistämiseen -> 7 erityisluokkaa

+500 te alueelliseen eriytymiskehitykseen, alueellisen tasa-arvon ja hyvinvoinnin edistäminen: kaupungin eriytymiskehityksen ehkäisy

Yhteenveto: Tampereella on jo tehty paljon neurokirjon huomioimiseksi, mutta kehittämistarpeita on edelleen:

- Koulujen ja päiväkotien suunnittelussa on tärkeää ottaa huomioon erilaiset tarpeet ja mahdollistaa kaikkien osallistuminen ja oppiminen. Esteettömyys, aistiesteettömyys ja saavutettavuus ovat avainasioita erityisesti neurokirjon lapsille ja nuorille.
- Tarjoamme henkilöstölle lisää koulutusta kohtaamaan neurokirjon piirteitä omaavia lapsia ja nuoria sekä huomioimaan heidän erityistarpeensa koulujen ja päiväkotien arjessa.
- Seuraamme oppimisen tuen uudistusta ja varmistamme riittävän tuen saatavuuden myös neurokirjon omaaville oppilaille.
- Pyrimme pitämään opetusryhmät pieninä. Pienet opetusryhmät edesauttavat neurokirjon oppilaiden oppimista ja hyvinvointia.

Lukiokoulutus

Opetusryhmät useissa lukioissa kaikille pakollisilla opintojaksoilla ovat isoja (esim. 20–36 opiskelijaa/opetusryhmä). Isot opetusryhmät tuovat mukanaan hälyä ja niissä opettajan on vaikea huomioida kaikkien opiskelijoiden tarpeita. Pienryhmäopetuksen tuominen lukioihin vaatisi isoja lisäyksiä nykyisiin resursseihin. Lukioiden opiskelijamäärä on kasvanut kuuden viime vuoden aikana lähes tuhannella opiskelijalla ilman lisätiloja. Tämän vuoksi ryhmäkokojen pienentäminen ei ole ollut mahdollista.

Varsinaisia aistihuoneita Tampereen kaupungin lukioissa ei ole. Useat aistiyliherkät opiskelijat käyttävät lukiossa sekä oppitunneilla että välitunneilla usein vastamelukuulokkeita, ja joskus myös aurinkolaseja, huppua tai lippalakkia aistiärsyksiä rajaamaan. Yksittäistapauksissa luokissa on käytetty myös sermejä rauhoittamaan ja rajaamaan tilaa aistiherkälle opiskelijalle. Laajamittaisempi sermien käyttö luokissa voisi mahdollisesti tuoda apua erilaisissa työskentely- ja rauhoittumistilanteissa.

Osa lukioiden tiloista (mm. ruokalot) on akustiikaltaan kaikuja, joten keskittymistä tai rauhoittumista ruokailuun ne eivät tue. Esimerkiksi Teknillisellä lukiolla on ollut kohta parin vuoden ajan kokeilussa hiljaisen ruokailun tila rauhallisempaa ruokailuympäristöä kaipaaville. Olisi suotavaa, että tällainen mahdollisuus löytyisi jokaisesta Tampereen lukiosta.

Välituntien aikana lukioiden käytävät ovat usein meluisia eikä tiloja aistikuorman tasaamiseen juuri ole. Muutama yhden hengen tai pienen ryhmän puhelinkoppi lukion tiloissa voisi mahdollistaa melko pienin muutoksin aistiärsykeettömän ja hiljaisen tilan sitä tarvitseville.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Lukioiden opiskelijamäärä on kuitenkin kasvanut kuuden viime vuoden aikana lähes tuhannella opiskelijalla ilman lisätiloja, joten tilanne haastaa mahdollisuuden järjestää tiloja rauhoittumiseen tai erilliseen työskentelyyn ja pienryhmille. Pienryhmäopetuksen toteuttaminen edellyttää taloudellista panostusta ja esimerkiksi valinnaisuutta karsimalla sitä voidaan toteuttaa nykyistä enemmän. Tulevissa peruskorjauksissa ja uudisrakentamisessa aistiärsyккеettömät tilat pyritään huomioimaan jo suunnitteluvaiheessa.

Aistiesteettömyyden ja saavutettavuuden näkökulmasta on hyvä asia, että Tampereen kaupungin lukioilla ei juurikaan käytetä avoimia tiloja opetukseen. Aulatiloiissa saatetaan pitää lähinnä juhlia tai välituntioimintaa. Osallistuminen niihin ei ole aina pakollista ja tarpeen mukaan lukioilla joustetaan osallistumisista opiskelijakohtaisesti.

Monet opiskelijat kokevat digitaaliset oppimateriaalit haastaviksi hahmottaa. Tämän vuoksi useilla lukioilla on tarjottu mahdollisuutta lainata koululta paperinen oppikirja (perusteena lukivaikeus, neurologiset haasteet tai lukemista haittaava sairaus). Myös vieraskieliset opiskelijat ovat olleet oikeutettuja paperikirjalainaan. Osa näistäkin opiskelijoista käyttää kuitenkin mieluummin digikirjaa.

Neurokirjon opiskelijoiden osalta Ylioppilastutkintolautakunnan edellyttämiin erityisjärjestelyhakemuksiin riittää nykyään, että neurologiset tutkimukset on aloitettu ja lukion psykologi tai terveydenhoitaja kirjoittaa lausunnon, josta käy ilmi, että keskittymisvaikeutta on selvitetty ja haasteita on todettu. Lääkärin asettamaa neurokirjon diagnoosia ei tarvita erityisjärjestelyiden saamiseksi ylioppilaskirjoituksissa.

(<https://www.ylioppilastutkinto.fi/fi/tutkinnon-toimeenpano/maaraykset-ja-ohjeet/koesuoritusta-heikentavan-syyn-huomioon-ottaminen>)

Lukioissa on tiedostettu neurokirjolla olevien opiskelijoiden kohonnut syrjäytymisriski ja opiskeluhuollossa onkin viime vuosina panostettu neurokirjon opiskelijoiden tukemiseen. Tukea saa sekä erityisopettajilta että koulutetuilta nepsyvalmentajilta. Erityisopettajien määrää on lisätty viime vuosina ja lisätään edelleen. Lukiolaisen on mahdollista hakeutua myös lukiopaja LUPAn opiskelijaksi, mikäli koulunkäynti omalla lukiolla ei suju. Lukiopajassa opiskellaan väliaikaisesti pienryhmässä ja tarkoitus on palata sieltä omaan oppilaitokseen tai vaihtoehtoisesti siirtyä muuhun oppilaitokseen. Nepsyvalmennusta on mahdollista saada ilmaiseksi koulupäivän aikana. Valmennusta saadakseen ei tarvitse olla neurokirjon diagnoosia, vaan palvelua tarjotaan matalan kynnyksen palveluna. Lukioissa on menossa Opetushallituksen rahoittama Tuetaan älykkäästi -hanke, jonka yhtenä tavoitteena on lisätä ja kehittää samanaikaisopettajuuden malleja sekä kouluttaa opettajia tunnistamaan tuen tarpeen jo varhaisessa vaiheessa. Nämä tavoitteet tukevat myös neurokirjon opiskelijoiden huomioimista.

Yhteisöllistä työtä on lisätty ja kehitetty lukiokoulutuksessa viime vuosina voimakkaasti hankerahalla. Lukioille on laadittu menetelmäpakki, joka

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

sisältää tarkat toimintaohjeet yhteisölliseen työhön myös hankkeen jälkeen. Nämä kaikki edesauttavat myös tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Osana toisen asteen ja korkea-asteen nivelvaiheen siirtymää Tampereen kaupungin lukioiden erityisopettajat tekevät yhteistyötä Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelija- ja tukipalveluiden kanssa. Erityisopettajat välittävät tietoa korkeakouluissa tarjottavista tukimuodoista ja niiden saavutettavuudesta omille opiskelijoilleen. Varsinaista opiskelijoiden tiedonsiirtoa eri oppilaitosten välillä ei tapahdu.

Ammatillinen koulutus

Rakennetun ympäristön osalta esteettömyys perustuu maankäyttö- ja rakennuslainsäädännössä (MRL) asetettuihin tavoitteisiin. Esteettömyyden edellytykset luodaan jo silloin, kun suunnitellaan maankäyttöä ja laaditaan kaavoja. Esteetön rakennus edistää ihmisten yhdenvertaisuutta, on kaikille käyttäjille toimiva ja turvallinen ja se huomioi liikkumisen helppouden lisäksi myös näkemis- ja kuulemisympäristön. Esteettömyys on osa kaikkien väestöryhmien yhdenvertaista oikeutta hyvään elinympäristöön. Tällä hetkellä Suomen esteettömyyslainsäädäntö ei kuitenkaan huomioi neurokirjon henkilöiden tilallisia erityistarpeita. Säädösten päivittäminen, neuroesteettömyyttä koskevien ohjeistusten laatiminen ja alan toimijoiden koulutus ovat keinoja, joilla voitaisiin jatkossa mahdollistaa oppilaitoksiin nykyistä neuromoninaisempia oppimisympäristöjä ja -tiloja. Neuromoninaisuus tulisi nähdä laajemmin kuin pelkästään aistiesteettömyyden ja rakennetun ympäristön kysymyksenä.

Tredulla on käytössään noin 120 000 m² oppimisympäristöjä sekä Tampereella että ympäristökunnissa. Rakennukset omistaa pääosin Tredun Kiinteistöt Oy ja kiinteistöjen rakennuttamis- ja ylläpitopalveluista vastaa Tampereen Tilapalvelut Oy. Em. toimijat huolehtivat Tredun palveluverkon kanssa yhteistyössä, että rakennus ja sen piha- ja oleskelualueet suunnitellaan ja rakennetaan niiden käyttötarkoituksen, käyttäjämäärän ja kerrosluvun edellyttämällä tavalla siten, että esteettömyys ja käytettävyys otetaan huomioon.

Tredussa oppimisympäristöt ovat pääsääntöisesti nykyaikaisia, viihtyisiä, muuntojoustavia ja pedagogisesti mielekkäitä tiloja, jotka mahdollistavat monimuotoisen opetuksen järjestämisen ja tarpeen mukaan opiskelijan vetäytymisen rauhallisempaan pienryhmätilaan. Opiskelijapalautteiden mukaan melu ja voimakkaat äänet aiheuttavat ajoittain jopa migreeniä ja stressiä, minkä vuoksi oppimisympäristöjen suunnittelussa tulisi kiinnittää erityisesti huomiota tilojen akustointiin. Osassa Tredun oppimisympäristöjä on opiskelijoille hiljaisen työn tiloja, mm. aistihuoneen tapainen tila, sekä mahdollisuus ruokailla hiljaiseksi tilaksi rajatulla alueella. Oppimisympäristöissä on myös sisustusratkaisuin pyritty mahdollistamaan rauhallinen oleskelu. Tiloihin on hankittu esim. kookkaita, pehmustettuja tuoleja, liikkeen mahdollistavia keinutuoleja, akustiikkalevyjä ja pöytiin sermejä sekä yhden tai useamman hengen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

työtiloja, jotka toimivat myös ympäristönsä akustoivana elementtinä. Oppimisympäristöt ja toimintamahdollisuudet on luotu sellaisiksi, että ne toimivat mahdollisimman monille, huomioiden myös tilojen käyttöasteen. Tilojen saavutettavuus ja aistiesteettömyys huomioidaan aina kohdennetusti osana normaalia toiminnan ja oppimisympäristöjen suunnittelua.

Oppilaitoksissa tehdyissä ympäristöterveyden terveydellisten olojen tarkastuksissa arvioidaan mm. melua, kaikumista ja valaistusta viranomaisen toimesta. Havaintojen pohjalta arvioidaan toimenpidetarpeet ja näitä toteutetaan joko tiloihin liittyvillä toimenpiteillä tai toiminnallisilla ratkaisuilla. Uusia tiloja rakennettaessa käyttäjät ja asiantuntijat ovat aktiivisesti mukana tilaohjelmassa, suunnittelussa ja rakennusprosessissa. Kampuksilla on panostettu kulkureitteihin, opasteiden ja merkintöjen selkeyteen sekä riittävään etukäteistietoon tiloista ja palveluista, millä tuetaan niiden saavutettavuutta. Tilojen saavutettavuutta ja aistiesteettömyyttä on kuitenkin tarpeen jatkossa tarkastella nykyistä systemaattisemmin neurokirjon ja muun erityisen tuen näkökulmasta osana normaalia toiminnan ja oppimisympäristöjen suunnittelua. Useimmat opiskelijat hyötyvät oppilaitoksen rauhallisista tiloista, joissa heillä on mahdollisuus omaan rauhaan ja keskittymiseen.

Tredussa erityisen tuen tarve on lisääntynyt viime vuosina kaikilla aloilla ja kampuksilla. Neurokirjon haasteet ovat lisääntyneet merkittävästi. Tämä edellyttää henkilöstön osaamisen kehittämistä koulutuksen ja erilaisten kehittämishankkeiden keinoin. Tredussa on tarjolla runsaasti laadukasta koulutusta henkilöstölle ja erilaisia projekteja, joiden tavoitteena on lisätä tietoisuutta ja osaamista erityisen tuen ja neurokirjon tarpeista. Tällä hetkellä muun muassa Pidetään Yhtä -hanke vastaa tähän tarpeeseen tarjoamalla henkilöstölle ja opiskelijoille erilaisia koulutuksia ja luentoja liittyen opiskelun tukeen, nepsy-osaamiseen, mielenterveyden vahvistamiseen ja yhteisöllisyyteen. Toki käytännön haaste on myös löytää toteutusmalleja, joilla opettajat pystyvät osallistumaan koulutuksiin. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen opetusta opiskelijoille kuuluu yhteisten tutkinnon osien mutta myös useiden oppiaineiden sisältöihin, mutta näiden taitojen opetuksen kehittämiseen tulisi kiinnittää huomiota nykyistäkin enemmän, esimerkiksi pajaopetusta lisäämällä. Erilaiset oppimispajat, joissa tuetaan opiskelijan arjen hallintaa, opiskeluvälmiuksien kehittymistä ja henkilökohtaista kasvua, tukevat samalla opiskelijan tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Tredun strateginen ohjelma tukee sosiaalista yhdenvertaisuutta ja saavutettavuutta. Opiskelijoiden erilaiset tarpeen huomioidaan myös Tredun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa. Suunnitelman pohjalta toteutetaan toimenpiteitä yhdenvertaisuuden edistämiseksi tehokkaasti, tarkoituksenmukaisesti ja oikeasuhtaisesti oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioiden.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Erityisen tuen tarpeet eri koulutusaloilla ja kampuksilla vaihtelevat, mutta palveluja on pyritty kehittämään kattavasti Tredussa. Joillakin aloilla on enemmän pienryhmätoimintaa, mutta suurin osa opiskelijoista saa erityisen tuen palveluja integroidusti. Erilaiset pienryhmät ja pajat ovat tarpeellisia etenkin niille opiskelijoille, joille opiskelu ammatillisessa koulutuksessa olisi muutoin liian haastavaa. Erityisen tuen tarpeen varmistamisessa erityisopettajien rooli on merkittävä. Lisäksi ammatilliset ohjaajat toimivat keskeisesti yhteistyössä erityisopettajien kanssa, jalkauttaen erityisopettajan, omaopettajan, opiskelijan ja huoltajan yhdessä laatimaa erityisen tuen suunnitelmaa (ETS). Erityisen tuen tarpeen kasvu aiheuttaa kuitenkin jatkuvaa painetta resurssien riittävyyden näkökulmasta. Erityisesti neurokirjon opiskelijoille riittävä henkilökohtainen ohjaus on opinnoissa etenemisen edellytys. Riittävällä tuella mahdollistetaan opiskelijan henkilökohtainen kasvu, työelämävalmiuksien kehittyminen, opintojen jälkeisen hyvän elämän valmiuksien rakentaminen ja työllistyminen sekä ennaltaehkäistään syrjäytymistä.

Tredussa tehdään suunniteltua ja organisoitua yhteistyötä perusopetuksen kanssa nivelvaiheen ohjauksessa. Nivelvaiheen ohjauksen kehittäminen koetaan tärkeänä neurokirjon opiskelijoiden kohdalla. Nivelvaiheen tiedonsiirto, ennakointi, tutustumiset uuteen oppilaitokseen ja huoltajien mukana olo ovat tärkeitä. Opinto-ohjauksen siirtymävaiheissa tärkeää on, että ohjaukseen on riittävät resurssit. Opinto-ohjaajauksen näkökulmasta on haastavaa, ettei Tampereella ole riittävästi tarjolla jatko-ohjauspaikkoja perusopetuksen päättävälle erityistä tukea tarvitseville nuorille. Ammatillisten erityisoppilaitosten opiskelupaikkoja pitäisi olla enemmän tarjolla. Myös hyvinvointialueen ja oppilaitosten sekä sosiaalihuollon toimijoiden välistä yhteistyötä tulisi kehittää kiinteämpään ja vastavuoroiseen suuntaan.

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Liitteet

1 Liite Kopla 19.11.2024 Nuorisovaltuuston aloite

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 107

Kuntalaisaloite uskonnollisten tilaisuuksien lopettamiseksi kouluissa ja päiväkodeissa

TRE:3387/12.01.00/2024

Valmistelija / lisätiedot:
Rasimus Elli, Järvelä Kristiina

Valmistelijan yhteystiedot

Opetusjohtaja Ulla Ojalampi, puh. 050 428 3044 ja aluejohtaja Tanja Moisala, puh. 040 485 6275, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Kalle Kaunisto, puh. 040 485 1059, etunimi.sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Kuntalaisaloitteeseen annetaan perustelutekstissä oleva vastaus.

Perustelut

Kuntalaisaloitteen tekijä esittää 19. kesäkuuta 2024 jättämässään kuntalaisaloitteessa, että Tampereen kaupungin järjestämässä perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa lopetetaan uskonnollisten tilaisuuksien järjestäminen.

Kuntalaisaloitteen tekijä toteaa, että oppilailla ja koulun henkilökunnalla on perustuslain takaama oikeus itse harjoittaa omaa uskontoaan yksityisesti, mutta tämä vapaus ei ulotu uskonnollisiin yhteiskuntiin. Hän toteaa, että katsomusainetunneilla tapahtuva erilaisiin palvontapaikkoihin tutustuminen, ilman jumalanpalvelusta, on yleissivistävää ja kaikille sopivaa toimintaa, mutta tutustumiseksi riittää varmasti kertakäynti silloin, kun se sopii katsomusaineen opetussuunnitelmaan. Aloitteen tekijä tuo esiin, että aloitteessa ei puututa yksittäisiin lauluihin tai muihin musiikkiesityksiin, vaan halutaan kiinnittää huomio ns. "kirkkokäynteihin" ja muuhun lähetystyöksi katsottavaan toimintaan tamperelaisissa kouluissa.

Kuntalaisaloitteen tekijä perustelee aloitettaan perustuslain 22 §:llä, jonka mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Aloitteen tekijä tuo esiin, että yhdenvertaisuuslain mukaan yhdenvertaisuutta on suunnitelmallisesti edistettävä, ja viittaa muun ohella Opetushallituksen ohjeistukseen. Aloitteen tekijä tuo esiin, että opetussuunnitelman ja varhaiskasvatuksen perusteiden linjaus "uskonnollisesta ja katsomuksellisesta sitouttamattomuudesta" koskee kaikkea, myös luokkahuoneiden ulkopuolella tapahtuvaa toimintaa. Aloitteen tekijän mukaan jumalanpalvelukset ja hartaustilaisuudet ovat

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

yksityisen ja yhteisöllisen toiminnan piirissä ja näin tulisi olla myös koulussa ja varhaiskasvatuksessa. Kuntalaisaloitteen tekijä kiinnittää huomiota myös yksityisyyden suojaan liittyviin seikkoihin.

Esi- ja perusopetus

Kouluilla on kasvatusvastuu ja -velvoite opetustyön ohessa. Kaikenlainen kulttuurillinen tapakasvatus on osa kasvatusvelvoitetta. Yhteiset juhlat ja tapahtumat kuuluvat koulujen toimintakulttuuriin. Koulun kalenterivuoden tapahtumat muodostuvat osittain pitkille suomalaisille perinteille ja kulttuurilliselle historiallemme. Tapahtumia ja juhlia ovat itsenäisyysjuhlien, vapun, joulun ja pääsiäiskirkon lisäksi myös viime vuosina joihinkin kouluihin vahvasti rantautunut halloween-teema. Monelle näistä juhlista ovat yhteistä myös se, että niiden vietto ei sovi kaikkien oppilaiden katsomukseen.

Tampereella esiopetuksen järjestämisestä vastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen palveluryhmä. Esiopetuksen toimintaa ohjaa esiopetuksen opetussuunnitelma. Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan esiopetuksen katsomuskasvatuksessa yhteisen tutustumisen kohteena ovat lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuus. Katsomuskasvatus liitetään arjen asioihin, juhliin ja ajankohtaisiin tapahtumiin, joilla on uskonnollista tai katsomuksellista merkitystä. Tavoitteena on edistää ymmärrystä ja kunnioitusta niin omia kuin toisten lasten ja perheiden katsomuksellisia perinteitä, tapoja sekä käsityksiä kohtaan. Opetuksessa hyödynnetään esimerkiksi vierailuja ja lähiympäristön tapahtumia.

Opetushallitus on laatinut ohjeen perusopetuksen uskonnon ja elämäntutkimustiedon opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista. Ohjeen tarkoituksena on varmistaa oppilaiden sivistyksellisten ja uskonnonvapautta koskevien perusoikeuksien toteutuminen sekä edistää koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Opetushallituksen ohjeessa on otettu kantaa myös aloitteessa mainittuihin kirkkokäynteihin ja muihin uskonnollisiin tilaisuuksiin. Ohjeen mukaan uskonnolliset tilaisuudet, kuten jumalanpalvelukset, ovat uskonnon harjoittamista ja erotetaan muusta toiminnasta. Uskonnollisten tilaisuuksien aikana Opetushallituksen mielestä lähtökohtana tulee olla, että vaihtoehtoista toimintaa on aina tarjolla. Koulujen tulee ilmoittaa lukuvuoden alussa kaikki uskonnolliset tilaisuudet. Uskonnollisia tilaisuuksia ovat esimerkiksi: koululaisjumalanpalvelukset, hartaustilaisuudet, uskonnolliset päivänavaukset, ohjattu virsien harjoittelu, hengelliset konsertit sekä kaikki sellaiset kokoontumiset koulussa tai kirkon tiloissa, jotka ovat tunnustuksellisia.

Koulujen tulee huolehtia, että oppilaan osallistuminen uskonnolliseen tilaisuuteen tai toimitukseen taikka niille vaihtoehtoiseen toimintaan

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

toteutuu huoltajan ilmoituksen mukaisena. Oppilasta ei voida velvoittaa osallistumaan uskonnolliseen tilaisuuteen eikä osallistumisesta tai osallistumatta jättämisestä saa aiheutua oppilaalle leimautumista tai muita haitallisia seuraamuksia. Mikäli koulun työpäivään sijoittuu uskonnollisia tilaisuuksia ja toimituksia sekä niille vaihtoehtoista toimintaa, tulee varmistua siitä, ettei oppilaiden yhdenvertainen kohtelu vaarannu tai leimautumista aiheudu varsinkin, jos tilaisuuksia suunnitellaan järjestettäväksi uskonnollisissa tiloissa, esimerkiksi ev.lut seurakunnan tiloissa.

Koulujen on tärkeää edistää uskonnollista suvaitsevaisuutta ja moniarvoisuutta ja varmistaa, että kaikki oppilaat voivat osallistua koulun toimintaan yhdenvertaisesti uskonnollisesta vakaumuksestaan riippumatta. Avoin tiedottaminen, huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ja oppilaiden osallisuus ovat avainasemassa näiden periaatteiden toteuttamisessa.

Lähteinä on käytetty Esiopetussuunnitelman perusteita 2014 sekä Opetushallituksen ohjetta perusopetuksen uskonnon ja elämänskatsomustiedon opetuksen sekä esiopetuksen katsomuskasvatuksen järjestämisestä sekä yhteisistä juhlista ja uskonnollisista tilaisuuksista.

Varhaiskasvatus

Katsomuskasvatus on osa kieli- ja kulttuuritietoista varhaiskasvatusta, ja se kuuluu kaikille lapsille. Varhaiskasvatuksen katsomuskasvatus on eri asia kuin perusopetuksen katsomusopetus. Varhaiskasvatustilain (540 /2018) 3 §:n mukaan jokaisella lapsella on oikeus saada valmiuksia ymmärtää ja kunnioittaa yleistä kulttuuriperinnettä sekä kunkin kielellistä, kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista taustaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) määräävänä asiakirjana konkretisoi nämä lain vaatimukset. Katsomuskasvatus on varhaiskasvatuksen järjestäjälle velvoittavaa ja se on osa varhaiskasvatuksen pedagogiikkaa.

Katsomuskasvatus on kiinteä osa kaikkea varhaiskasvatustoimintaa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2022) todetaan, että varhaiskasvatuksen tehtävänä on kehittää lasten valmiuksia ymmärtää lähiyhteisön monimuotoisuutta ja harjoitella siinä toimimista. Tämä tapahtuu huomioimalla eettisen ajattelun, katsomusten, lähiyhteisön menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden sekä median näkökulmat. Arjessa on monia tilanteita, joissa lasten kanssa pohditaan erilaisia eettisiä kysymyksiä, ihmetellään ja koetaan oivalluksia. Teemat voivat liittyä mihin tahansa lapsia askarruttaviin kysymyksiin esimerkiksi oikean ja väärän erottamiseen tai oikeudenmukaisuuteen.

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (2022) velvoittaa huomioimaan lapsiryhmässä läsnä olevat uskonnot ja katsomukset, myös uskonnottomuuden. Tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuuristen ja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

katsomuksellisten identiteettien kehittymistä. Arjessa tämä tarkoittaa sitä, että eri katsomukset näkyvät ja kuuluvat keskusteluissa ja leikeissä sekä esimerkiksi erilaisten juhlapyhien huomioimisena.

Katsomuskasvatukseen liittyy myös monialainen yhteistyö järjestöjen ja katsomusyhteisöjen, kuten seurakuntien, kanssa. Uskonnollisiin tiloihin, esimerkiksi kirkkoihin, tutustuminen kuuluu varhaiskasvatussuunnitelman mukaiseen toimintaan eikä se pidä sisällään uskonnon harjoittamista. Vierailuiden tavoitteena on tutustua erilaisiin katsomuksiin ja niihin liittyviin perinteisiin sekä kulttuurisesti merkittäviin rakennuksiin.

Laadukas katsomuskasvatus tukee osaltaan yhdenvertaisuuden edistämistä. On tärkeää, että jokainen lapsi kohdataan omana itsenään ja, että lasten erilaiset katsomukselliset ja uskonnolliset identiteetit tulevat myönteisesti huomioiduksi. Varhaiskasvatuksen ei tule olla arvoista ja katsomuksista riisuttua, vaan kaikkien lasten arvoja, identiteettejä sekä katsomuksia kunnioittavaa ja huomioivaa.

Opetushallitus on laatinut ohjeen varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksen toteuttamisesta ja uskonnollisista tilaisuuksista varhaiskasvatuksessa. Ohjeistuksen mukaan varhaiskasvatuksessa voidaan järjestää uskonnollisia tilaisuuksia, mutta niihin osallistumisen tulee olla vapaaehtoista. Uskonnollisten tilaisuuksien aikana on mahdollisuuksien mukaan järjestettävä vaihtoehtoista toimintaa. Vaihtoehtoisen toiminnan tulee olla, uskonnollista sisältöä lukuunottamatta, luonteeltaan ja tavoitteiltaan mahdollisimman samankaltaista kuin siinä tilaisuudessa, jonka tilalla vaihtoehtoista toimintaa järjestetään. Huoltajille tiedotetaan uskonnollisista tilaisuuksista etukäteen, jolloin huoltajalla on vapaus valita, osallistuuko lapsi uskonnollista ainesta sisältävään tilaisuuteen vai vaihtoehtoiseen toimintaan.

Lähteinä käytetty Varhaiskasvatussuunnitelman perusteita (2022), Opetushallituksen verkkosivuja: Katsomuskasvatus varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa | Opetushallitus (oph.fi) ja Opetushallituksen ohjetta varhaiskasvatuksen katsomuskasvatuksen toteuttamisesta ja uskonnollisista tilaisuuksista varhaiskasvatuksessa.

Tietosuoja

Uskonnolliset tilaisuudet järjestetään aina niin, että toiminnan luonne on selvä oppilaille ja heidän huoltajilleen. Oppilaalla on huoltajan ilmoituksesta perustuslain 11 §:n 2 momentin nojalla aina mahdollisuus olla osallistumatta uskonnon harjoittamiseen. Ilmoitus siitä, osallistuuko oppilas uskonnollisiin tilaisuuksiin ja toimituksiin vai niille vaihtoehtoiseen toimintaan, voidaan antaa toistaiseksi kaikkien uskonnollisten tilaisuuksien osalta tai tapauskohtaisesti. Oppilaan ei siten ole koskaan välttämätöntä osallistua uskonnolliseksi katsottavaan tilaisuuteen, eikä tämä oikeus riipu siitä, mikä hänen henkilökohtainen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

vakaumuksensa on. Ilmoittautuminen uskonnolliseen tai sille vaihtoehtoiseen tilaisuuteen ei siten pakota ketään tahtomattaan paljastamaan yksityisyyden suojaan kuuluvia tietoja.

Opetuksen järjestäjällä on oikeus käsitellä tilaisuuksiin ilmoittautumisiin liittyviä tietoja. Henkilötietojen käsittelyperuste on rekisterinpitäjän lakisääteisen tehtävän hoitaminen.

Aloite ei anna aihetta toimenpiteisiin. Tampereen kaupungin järjestämässä esi- ja perusopetuksessa ja varhaiskasvatuksessa uskonnollisia tilaisuuksia voidaan järjestää, mutta niihin osallistuminen ei ole pakollista, ja oppilaille/lapsille tulee tarjota vaihtoehtoista toimintaa.

Päätösvalta: Hallintosäännön 19 §:n mukaan kasvatus- ja opetuslautakunnan tehtävänä on järjestää varhaiskasvatus ja esiopetus ja perusopetus.

Henkilötietoja sisältävä teksti

Henkilötietoja sisältävät tiedot poistettu.

Tiedoksi

Kuntalaisaloitteen tekijä, Kristiina Järvelä, Elli Rasimus, Ulla-Maija Ojalampi, Tanja Moisala, Riikka Kiviharju, Pia Kuisma, Riikka Kolkkala

Liitteet

1 Liite Aloite 19.06.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 108

Oikaisuvaatimus viranhaltijapäätöksestä § 45 vahingonkorvausasiassa (Salassa pidettävä)

JulkL (621/1999) 24.1 §:n 25-kohta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 109

Oikaisuvaatimus viranhaltijapäätöksestä § 47 vahingonkorvausasiassa (Salassa pidettävä)

JulkL (621/1999) 24.1 §:n 25-kohta

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 110

Viranhaltijoiden päätösten otto-oikeus

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Savisaari Lauri, Johtaja

Päätösehdotus oli

Pöytäkirjoista ilmeneviä päätöksiä ei oteta lautakunnan käsiteltäväksi.

Kokouskäsitely

Nuorisovaltuuston edustajat Eemi Jaakola ja Venla Vuorinen poistuivat kokouksesta päätöksenteon jälkeen.

Perustelut

Julkiset päätöspöytäkirjat liitteineen osoitteessa: <https://tampere.cloudnc.fi/fi-FI/Viranhaltijat>

Lautakunnalle on saapunut seuraavat päätöspöytäkirjat:

Perusopetusjohtaja

§ 141 Option käyttäminen Tampereen harrastamisen mallin toteuttamisen hankinnasta, 01.11.2024

Rehtori, Juhannuskylän koulu

§ 69 Transparent Classroom -järjestelmän pienhankinta, 08.11.2024

Rehtori, Kaukajärven koulu

§ 71 Kaukajärven koulun lukuvuosisuunnitelman hyväksyminen lukuvuodelle 2024 - 2025, 07.10.2024

Rehtori, Leinolan koulu

§ 16 Leinolan koulun koulukohtaisen opetussuunnitelman hyväksyminen, 08.11.2024

Rehtori, Lentävänniemen koulu

§ 9 Lentävänniemen koulun opetussuunnitelman hyväksyminen perusopetuksessa 2024-2025, 08.11.2024

Rehtori, Lielahden koulu

§ 50 Lielahden koulun koulukohtaisen opetussuunnitelman hyväksyminen lukuvuodelle 2024-2025, 05.11.2024

Rehtori, Puistokoulu

§ 27 Puistokoulun lukuvuosisuunnitelman hyväksyminen, 13.11.2024

Rehtori, Vehmaisten koulu

§ 3 Vehmaisten koulun lukuvuosisuunnitelman hyväksyminen lukuvuodelle 2024 - 2025, 01.10.2024

§ 4 Vehmaisten koulun koulukohtaisen opetussuunnitelman hyväksyminen, 24.10.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Varhaiskasvatusjohtaja

§ 64 Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen palveluntuottajan esittämän
hinnan tarkistusesityksen hyväksyminen, 29.10.2024

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

§ 111

LISÄPYKÄLÄ: Perusopetuksen oppilaan määräaikainen erottaminen (Salassa pidettävä)

Julkl (621/1999) 24.1 §:n kohdat 25 ja 30

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Kunnallisvalitus

§108, §109

Kunnallisvalitusohje

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Oikaisuvaatimuksen johdosta annettuun päätökseen saa muutosta hakea se, joka on tehnyt oikaisuvaatimuksen. Jos päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa päätökseen hakea muutosta myös se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen, kuntayhtymän jäsenkunta ja sen jäsen sekä kuntien yhteisen toimielimen osallinen kunta ja sen jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Hallinto-oikeus ei ota tutkittavakseen yksityisoikeudellista asiaa koskevaa valitusperustetta, jonka osalta toimivalta on käräjäoikeudella.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulu- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Muutoksenhakukielto

§100, §101, §102, §103, §104, §105, §106, §107, §110

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai valitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL 136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuusto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §)
- varhaiskasvatuslain 57 §:n mukaista huomautusta tai huomion kiinnittämistä (Varhaiskasvatuslaki 63 § 2 mom.)

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valitusosoitus

§111

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Tähän päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen).

Viranomaisella on lisäksi valitusoikeus, jos laissa niin säädetään tai jos valitusoikeus on viranomaisen valvottavana olevan julkisen edun vuoksi tarpeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Valitus päätöksestä, joka koskee opiskelijalle annettavaa varoitusta, opiskelijan määräaikaista erottamista, asuntolasta erottamista määräajaksi tai lopullisesti tai opiskeluoikeuden pidättämistä, peruuttamista tai palauttamista, on tehtävä **14 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Muissa tapauksissa valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, 7 päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, 3 päivän kuluttua sähköpostin lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Tiedoksisaantipäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä tai muu sellainen päivä, jona työt virastoissa on keskeytettävä, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä. Varmennetiedot tarkastettavissa kaupungin kirjaamosta.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 270 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.